

ΤΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΤΩΝ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ ΣΕ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΑΙ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

ΤΣΙΤΣΩΝΗ Κ. ΘΕΚΛΑ¹ & ΜΠΑΤΑΛΑ Γ. ΕΛΕΝΗ¹

¹Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Σχολή Δασολογίας και Φυσικού Περιβάλλοντος, Εργαστήριο Δασοκομίας, Τ.Θ. 262, 54124-Θεσσαλονίκη.

Περίληψη

του Οι προστατευόμενες περιοχές αποτελούν βασικό στοιχείο της στρατηγικής της διατήρησης φυσικού περιβάλλοντος, αφού αποτελούν τα σημεία αναφοράς με βάση τα οποία αξιολογούνται όλοι οι άλλοι τύποι χρήσης των φυσικών πόρων. Η προστασία των διαφόρων φυσικών οικοσυστημάτων από κάθε άμεση και έμμεση επέμβαση του ανθρώπου επιβάλλεται για να αφεθεί η φύση ανενόχλητη να εξελιχθεί σύμφωνα με τους νόμους της κάτω από τις επιδράσεις του αβιοτικού και του βιοτικού περιβάλλοντος.

Στην παρούσα εργασία περιγράφονται διεξοδικά δύο διεθνή συστήματα ταξινόμησης των προστατευόμενων περιοχών που έχουν χρησιμοποιηθεί μέχρι τώρα στην Ευρώπη: το σύστημα ταξινόμησης της IUCN, το οποίο περιλαμβάνει 6 κατηγορίες προστατευόμενων περιοχών και το σύστημα ταξινόμησης της MCPFE, το οποίο αποτελείται από 3 γενικές κατηγορίες. Η εργασία αυτή περιλαμβάνει ακόμη και μια αξιολόγηση των δύο αυτών συστημάτων ταξινόμησης προκειμένου να επισημανθούν οι πιθανές ανεπάρκειες των συστημάτων αυτών και να διαμορφωθούν προτάσεις για τη βελτίωσή τους. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της αξιολόγησης, το σύστημα ταξινόμησης της MCPFE φαίνεται να είναι περισσότερο ακριβές, ελαστικό και προσαρμοσμένο στην ευρωπαϊκή κατάσταση σε σχέση με το αντίστοιχο της IUCN.

Λέξεις κλειδιά: Προστατευόμενες περιοχές, IUCN, MCPFE.

Εισαγωγή

Οι προστατευόμενες περιοχές είναι γενικά τοποθεσίες, οι οποίες χρειάζονται και/ή λαμβάνουν προστασία εξαιτίας της περιβαλλοντικής, πολιτιστικής ή παρόμοιας αξίας τους (www.brainyencyclopedia.com). Οι περιοχές αυτές απαιτούν αδιάκοπη συντήρηση και συνεχή βελτίωση ώστε να ικανοποιούν στο μεγαλύτερο δυνατό βαθμό και στο διηνεκές τις αισθητικές, επιστημονικές και εκπαιδευτικές απαιτήσεις των επισκεπτών (Χατζηστάθης και Ζάγκας 1996, Zagas et al. 2002).

Οι προστατευόμενες περιοχές αποτελούν βασικό στοιχείο της στρατηγικής της διατήρησης του φυσικού περιβάλλοντος, αφού αποτελούν τα σημεία αναφοράς με βάση τα

οποία αξιολογούνται όλοι οι άλλοι τύποι χρήσης των φυσικών πόρων. Οι περιοχές αυτές αναγνωρίζονται όλο και περισσότερο για τη συμβολή τους στην προστασία της βιοποικιλότητας, της παροχής ευκαιριών υπαίθριας αναψυχής και περιβαλλοντικής εκπαίδευσης αλλά και κινήτρων τόνωσης και ενίσχυσης του κοινωνικοοικονομικού ιστού, ιδίως των ορεινών κοινωνιών (Ganatsas et al. 2001, Tsitsoni et al.2002, Παπαγεωργίου κ.α. 2003).

Κάθε χώρα μπορεί να σχεδιάσει ένα σύστημα ταξινόμησης των προστατευόμενων περιοχών, που να ανταποκρίνεται στους φυσικούς της πόρους και στις απαιτήσεις της. Ένα τέτοιο σύστημα μπορεί, σε εθνικό επίπεδο, να βοηθήσει ένα έθνος στο να ανταποκριθεί στις ευθύνες του ως προς την προστασία των πεπερασμένων φυσικών πόρων και τη συνεισφορά στην ανάπτυξη του ανθρώπου σε αειφορική βάση. Στην Ευρώπη έχουν χρησιμοποιηθεί, μέχρι τώρα, δύο διεθνή συστήματα ταξινόμησης των προστατευόμενων περιοχών (Vandekerkhove et al. 2004):

- Η TBFRA (Temperate and Boreal Forest Resource Assessment) έχει χρησιμοποιήσει στην Ευρώπη το σύστημα ταξινόμησης της IUCN, το οποίο έχει δημιουργηθεί για παγκόσμια χρήση και περιλαμβάνει 6 κατηγορίες προστατευόμενων περιοχών.
- Η MCPFE (Ministerial Conference on the Protection of Forests in Europe) χρησιμοποίησε ένα δικό της σύστημα ταξινόμησης, το οποίο δημιουργήθηκε κατά τη διάρκεια της 4^{ης} υπουργικής συνδιάσκεψης που έλαβε χώρα στη Βιέννη το 2003.

1. ΣΥΣΤΗΜΑ ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗΣ ΤΗΣ IUCN (International Union for the Conservation of Nature and Natural Resources)

1.1 Γενικά

Η "Διεθνής Ένωση για την Προστασία της Φύσης και των Φυσικών Πόρων", δηλαδή η International Union for the Conservation of Nature and Natural Resources (IUCN) είναι ένας διεθνής - μη κερδοσκοπικός - οργανισμός για τη διατήρηση των φυσικών πόρων. Ιδρύθηκε τον Οκτώβριο του 1948 από διάφορες διεθνείς υπηρεσίες και αρχές (δημόσιες και ιδιωτικές) και η έδρα του βρίσκεται στην πόλη Gland της Ελβετίας. Η IUCN συγκεντρώνει 82 κράτη, 111 κυβερνητικές αντιπροσωπείες, περισσότερες από 735 μη κυβερνητικές οργανώσεις και χιλιάδες εμπειρογνώμονες και επιστήμονες από 181 χώρες (www.iucn.org, www.brainyencyclopedia.com).

Αποστολή της IUCN είναι να επηρεάσει, να ενθαρρύνει και να βοηθήσει τις κοινωνίες όλου του κόσμου, έτσι ώστε να διατηρηθεί ηακεραιότητα και η ποικιλομορφία της φύσης

και να εξασφαλιστεί ότι οποιαδήποτε χρήση των φυσικών πόρων θα είναι δίκαιη και αειφορική (www.iucn.org, Phillips and Miller 2000, www.brainyencyclopedia.com).

Μεγάλη είναι η σύγχυση που επικρατεί εξαιτίας των διαφόρων κατηγοριών προστατευόμενων περιοχών στις διάφορες χώρες και η σύγχυση αυτή απλώνεται σε όλα τα κοινωνικά επίπεδα, από τους απλούς πολίτες, τους επιστήμονες, τις διάφορες οργανώσεις μέχρι τους κυβερνητικούς φορείς ή και σε διεθνές επίπεδο. Για να λήξει η σύγχυση αυτή ή τουλάχιστον να ξεκινήσει μια οργανωμένη προσπάθεια προς την κατεύθυνση αυτή, η IUCN διαμόρφωσε ένα σύστημα ταξινόμησης των προστατευόμενων περιοχών, το οποίο περιλαμβάνει 6 κατηγορίες και έναν γενικό ορισμό των προστατευόμενων περιοχών. Το σύστημα αυτό αναπτύχθηκε στη δεκαετία του '80 και βελτιώθηκε περαιτέρω στη δεκαετία του '90 (www.iucn.org,, Vandekerkhove et al. 2004).

1.2 Περιγραφή του συστήματος ταξινόμησης της IUCN

Σύμφωνα με την IUCN, η προστατευόμενη περιοχή είναι "μια περιοχή χερσαία ή/και υδάτινη, η οποία είναι ειδικά αφιερωμένη στην προστασία και στη διατήρηση της βιοποικιλότητας και των φυσικών και πολιτιστικών πόρων και η οποία διαχειρίζεται μέσω νομικών ή άλλων αποτελεσματικών μέσων". Οι κατηγορίες των προστατευόμενων περιοχών είναι οι εξής (IUCN 1994, Phillips and Miller 2000, Vandekerkhove et al. 2004, www.brainyencyclopedia.com, www.wcmc.org):

IUCN I: Φυσικό απόθεμα απόλυτης προστασίας/Αδιατάρακτη περιοχή (Strict nature reserve/Wilderness area)

Iα: Φυσικό απόθεμα απόλυτης προστασίας (Strict nature reserve)

ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΗ ΠΕΡΙΟΧΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΖΟΜΕΝΗ ΚΥΡΙΩΣ ΓΙΑ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ.

Ορισμός: Περιοχή χερσαία ή/και υδάτινη, η οποία κατέχει μερικά εξαιρετικά ή αντιπροσωπευτικά οικοσυστήματα, γεωλογικά ή φυσιολογικά χαρακτηριστικά ή/και είδη, διαθέσιμα κυρίως για επιστημονική έρευνα ή/και περιβαλλοντικό έλεγχο.

- Απαγορεύεται η είσοδος στο κοινό.
- Επιτρέπεται η έρευνα της φυσικής διαδοχής όχι όμως και η διαχείριση της περιοχής.
- Η περιοχή πρέπει να είναι αρκετά μεγάλη σε έκταση, ώστε να εξασφαλιστεί η ακεραιότητα των οικοσυστημάτων της.

Iβ. Αδιατάρακτη περιοχή (Wilderness area)

ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΗ ΠΕΡΙΟΧΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΖΟΜΕΝΗ ΚΥΡΙΩΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΗΣ ΑΔΙΑΤΑΡΑΚΤΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΤΗΣ.

Ορισμός: Μεγάλη περιοχή από αδιατάρακτη ή ελαφρώς διαταραγμένη χερσαία ή/και υδάτινη επιφάνεια που διατηρεί τα φυσικά της χαρακτηριστικά και την επιρροή της, χωρίς μόνιμη ή σημαντική κατοίκηση και η οποία προστατεύεται και διαχειρίζεται, έτσι ώστε να διατηρηθεί η φυσική της κατάσταση.

- Η φύση είναι αδιατάρακτη και υψηλής ποιότητας ενώ η έκταση της περιοχής είναι ικανοποιητική.
- Η φυσική διαδοχή λαμβάνει χώρα χωρίς την ανθρώπινη επιρροή (οι αυτόχθονες κοινωνίες είναι σε χαμηλή πυκνότητα και σε ισορροπία).
- Επιτρέπεται η είσοδος στο κοινό.

IUCN II: Εθνικό Πάρκο (National Park)

ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΗ ΠΕΡΙΟΧΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΖΟΜΕΝΗ ΚΥΡΙΩΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΓΙΑ ΑΝΑΨΥΧΗ.

Ορισμός: Φυσική περιοχή, χερσαία ή/και υδάτινη, η οποία έχει χαρακτηριστεί α) για να προστατεύει την οικολογική ακεραιότητα ενός ή περισσότερων οικοσυστημάτων τόσο για τις σημερινές όσο και για τις μελλοντικές γενιές β) για να αποκλείει κάθε είδους εκμετάλλευση ή κατάληψη της περιοχής, επιζήμια προς τους σκοπούς χαρακτηρισμού της και γ) για να παρέχει μια βάση για πνευματικές, επιστημονικές, εκπαιδευτικές, ψυχαγωγικές ευκαιρίες, οι οποίες πρέπει να είναι περιβαλλοντικά και πολιτιστικά συμβατές.

- Η περιοχή διαιώνίζεται σε φυσική κατάσταση - απαγορεύεται κάθε είδους εκμετάλλευση (δασοκομία, κυνήγι και ψάρεμα).
- Επιτρέπεται η χρήση πόρων διαβίωσης από τον ντόπιο πληθυσμό.
- Επιτρέπονται εργασίες αποκατάστασης (περιορισμένες σε χρόνο και έκταση).

IUCN III: Μνημείο της Φύσης (Natural Monument)

ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΗ ΠΕΡΙΟΧΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΖΟΜΕΝΗ ΚΥΡΙΩΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΩΝ ΦΥΣΙΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ.

Ορισμός: Περιοχή με συγκεκριμένα φυσικά ή φυσικά/πολιτιστικά χαρακτηριστικά, εξαιρετικής ή μοναδικής αξίας, η οποία οφείλεται στη σπανιότητά τους, στην αντιπροσωπευτικότητά τους, στην αισθητική τους ποιότητα ή στην πολιτιστική τους σημασία.

- Η περιοχή μπορεί να περιλαμβάνει θεαματικούς καταρράκτες, σπηλιές, κρατήρες ηφαιστείων, βράχους κτλ.
- Η έκτασή της είναι σχετικά μικρή (<1000 ha).
- Είναι αρκετά μεγάλη για να προστατεύει την ακεραιότητα του χαρακτηριστικού.
- Η περιοχή δέχεται μεγάλο αριθμό επισκεπτών.

IUCN IV: Περιοχή διαχείρισης βιοτόπων/ειδών (Habitat/Species management area)

ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΗ ΠΕΡΙΟΧΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΖΟΜΕΝΗ ΚΥΡΙΩΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΜΕΣΩ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΕΜΒΑΣΕΩΝ.

Ορισμός: Χερσαία ή/και υδάτινη περιοχή που υπόκειται σε ενεργό επέμβαση για διαχειριστικούς σκοπούς, έτσι ώστε να εξασφαλιστεί η διατήρηση βιοτόπων από τους οποίους θα ικανοποιηθούν οι απαιτήσεις συγκεκριμένων ειδών.

- Εξασφάλιση και διατήρηση της κατάστασης του βιοτόπου για την προστασία των ειδών/χαρακτηριστικών που απαιτούν ανθρώπινο χειρισμό.
- Επιτρέπεται η περιοδική διαχείριση του βιοτόπου.
- Η έκταση της περιοχής είναι ανάλογη με τις απαιτήσεις των ειδών από το βιότοπο.
- Απαγορεύεται κάθε είδους εκμετάλλευση.

IUCN V: Προστατευόμενο τοπίο (Protected Landscape)

ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΗ ΠΕΡΙΟΧΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΖΟΜΕΝΗ ΚΥΡΙΩΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΤΟΠΙΟΥ ΚΑΙ ΓΙΑ ΑΝΑΨΥΧΗ.

Ορισμός: Χερσαία περιοχή, όπου η χρόνια αλληλεπίδραση ανθρώπου-φύσης έχει δημιουργήσει μια περιοχή με ξεχωριστό χαρακτήρα, με σημαντική αισθητική, οικολογική ή/και πολιτιστική αξία και συχνά με υψηλή βιοποικιλότητα. Η προστασία της ακεραιότητας αυτής της παραδοσιακής αλληλεπίδρασης είναι ζωτικής σημασίας για την προστασία, τη διατήρηση και την εξέλιξη μιας τέτοιας περιοχής.

- Επιτρέπεται η παραδοσιακή χρήση της γης.
- Οι οικονομικές δραστηριότητες βρίσκονται σε αρμονία με τη φύση ενώ η τοπική κοινωνία εξασφαλίζει κέρδη μέσω των φυσικών προϊόντων.
- Ένα σημαντικό τμήμα της περιοχής αυτής πρέπει να διαχειρίζεται για προστατευτικούς σκοπούς.

IUCN VI: Περιοχή διαχειριζόμενων φυσικών πόρων (Managed Resource Protected Area)

ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΗ ΠΕΡΙΟΧΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΖΟΜΕΝΗ ΚΥΡΙΩΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΕΙΦΟΡΙΚΗ ΧΡΗΣΗ ΤΩΝ ΦΥΣΙΚΩΝ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ.

Ορισμός: Περιοχή με αδιατάρακτα κυρίως φυσικά οικοσυστήματα, η οποία διαχειρίζεται για να διασφαλιστεί η μακροπρόθεσμη προστασία και διατήρηση της βιοποικιλότητας ενώ, συγχρόνως, παρέχει μια αειφορική ροή φυσικών προϊόντων και υπηρεσιών, προκειμένου να ικανοποιηθούν οι ανάγκες της κοινότητας.

- Τα 2/3 τουλάχιστον της περιοχής πρέπει να είναι σε φυσική κατάσταση.
- Η περιοχή πρέπει να είναι αρκετά μεγάλη σε έκταση, για να αφομοιώνεται η αειφορική χρήση χωρίς να είναι εις βάρος των μακροπρόθεσμων φυσικών αξιών.

- Απαγορεύεται η δημιουργία μεγάλων εμπορικών φυτειών στην περιοχή.

2. ΣΥΣΤΗΜΑ ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗΣ ΤΗΣ MCPFE (Ministerial Conference on the Protection of Forests in Europe)

2.1 Γενικά

Η "Υπουργική Συνδιάσκεψη για την Προστασία των Δασών της Ευρώπης", δηλαδή η Ministerial Conference on the Protection of Forests in Europe (MCPFE) είναι μια υψηλού επιπέδου πολιτική πρωτοβουλία για συνεργασία. Ασχολείται με τα σημαντικότερα ζητήματα που αφορούν τα δάση και τη δασοκομία της Ευρώπης και προωθεί την αειφορική διαχείριση των δασών. Στόχος της είναι η βελτίωση της κατάστασης των δασών σε όλες τις συμβαλλόμενες χώρες (www.mcpfe.com).

Η MCPFE ιδρύθηκε το 1990 και αντιπροσωπεύεται από 40 Ευρωπαϊκές χώρες και την Ευρωπαϊκή Κοινότητα. Επιπλέον, μετέχουν ως παρατηρητές και άλλες μη ευρωπαϊκές χώρες και διεθνείς οργανισμοί. Η MCPFE είναι μια δυναμική διαδικασία, η οποία βασίζεται σε μια σειρά συνδιασκέψεων που πραγματοποιούνται σε υπουργικό επίπεδο και οι οποίες ακολουθούνται από συμβούλια εμπειρογνομόνων. Από το 1990 έχουν πραγματοποιηθεί 4 υπουργικές συνδιασκέψεις με θέμα την προστασία των δασών της Ευρώπης. Οι συνδιασκέψεις αυτές θεωρούνται κύρια σημεία στην ανάπτυξη διεθνούς δασικής πολιτικής (www.mcpfe.com).

Η Liaison Unit - μέλος της MCPFE με έδρα την Αυστρία - αποφάσισε να συντάξει καινούριες οδηγίες για την αξιολόγηση των προστατευόμενων περιοχών της Ευρώπης, οι οποίες σχετίζονται καλύτερα με την κατάσταση που επικρατεί στη συγκεκριμένη ήπειρο σε σχέση με το σύστημα ταξινόμησης της IUCN. Έτσι, δημιουργήθηκε ένα καινούριο σύστημα ταξινόμησης των προστατευόμενων περιοχών, το οποίο εγκρίθηκε επίσημα στην Τέταρτη Υπουργική Συνδιάσκεψη, που πραγματοποιήθηκε στη Βιέννη. (Vandekerkhove et al. 2004).

2.2 Περιγραφή του συστήματος ταξινόμησης της MCPFE

Γενικές αρχές (MCPFE 2003):

Όλα τα προστατευόμενα και προστατευτικά δάση και άλλες δασικές εκτάσεις πρέπει να πληρούν τις παρακάτω προϋποθέσεις προκειμένου να χαρακτηριστούν σύμφωνα με τις οδηγίες του συστήματος αξιολόγησης της MCPFE (Vandekerkhove et al. 2004):

- Ύπαρξη νομικής βάσης.
- Μακροπρόθεσμη δέσμευση (20 χρόνια το ελάχιστο).

- Ρητός χαρακτηρισμός για την προστασία της βιοποικιλότητας, του τοπίου, συγκεκριμένων φυσικών στοιχείων ή προστατευτικών λειτουργιών του δάσους και άλλων δασικών εκτάσεων.

Οι κατηγορίες των προστατευόμενων περιοχών είναι οι εξής :

MCPFE Κατηγορία 1: Κύριο διαχειριστικό αντικείμενο "βιοποικιλότητα"

1.1: Όχι ενεργή επέμβαση

- Το κύριο διαχειριστικό αντικείμενο είναι η βιοποικιλότητα.
- Δεν εφαρμόζεται καμία άμεση, ενεργή ανθρώπινη επέμβαση.
- Δραστηριότητες πέρα από την περιορισμένη είσοδο του κοινού και τη μη επιζήμια έρευνα, που δεν επιδρά αρνητικά στο διαχειριστικό αντικείμενο, απαγορεύονται στην προστατευόμενη περιοχή.

1.2: Ελάχιστη επέμβαση

- Το κύριο διαχειριστικό αντικείμενο είναι η βιοποικιλότητα.
- Η ανθρώπινη επέμβαση περιορίζεται στο ελάχιστο.
- Στην προστατευόμενη περιοχή απαγορεύονται οποιεσδήποτε άλλες δραστηριότητες εκτός από τις εξής:Κυνήγι, έλεγχος ασθενειών/επιδημιών εντόμων*, είσοδος στο κοινό, επέμβαση σε περίπτωση πυρκαγιάς, μη επιζήμια έρευνα που να επιδρά αρνητικά στο διαχειριστικό αντικείμενο και χρήση πόρων διαβίωσης**

* Μέτρα ελέγχου που χρησιμοποιούν βιολογικές μεθόδους επιτρέπονται σε περίπτωση αναμενόμενων μεγάλων εκδηλώσεων ασθενειών/εντόμων, υπό τον όρο ότι καμία άλλη επαρκής δυνατότητα ελέγχου στην ουδέτερη ζώνη δεν είναι εφικτή.

** Οι πόροι αυτοί χρησιμοποιούνται για να καλύψουν τις ανάγκες των ντόπιων κατοίκων και των τοπικών κοινοτήτων και η χρήση τους επιτρέπεται μόνο, εφόσον, δεν έχει επιπτώσεις στους διαχειριστικούς στόχους.

1.3 : Προστασία μέσω ενεργού διαχείρισης

- Το κύριο διαχειριστικό αντικείμενο είναι η βιοποικιλότητα.
- Η περιοχή διαχειρίζεται με ενεργές επεμβάσεις, που κατευθύνονται προς την επίτευξη του συγκεκριμένου στόχου προστασίας της προστατευόμενης περιοχής.
- Οποιαδήποτε εξαγωγή πόρων, συγκομιδή, δασοκομικές μετρήσεις που είναι επιζήμιες στο διαχειριστικό αντικείμενο όπως, επίσης, και άλλες δραστηριότητες, οι οποίες επιδρούν αρνητικά στον προστατευτικό σκοπό, απαγορεύονται στην προστατευόμενη περιοχή.

MCPFE Κατηγορία 2: Κύριο διαχειριστικό αντικείμενο "προστασία του τοπίου και συγκεκριμένων φυσικών στοιχείων"

- Οι επεμβάσεις κατευθύνονται προς την επίτευξη των διαχειριστικών στόχων, της ποικιλομορφίας του τοπίου, των πολιτιστικών, αισθητικών, πνευματικών και ιστορικών αξιών, της αναψυχής και συγκεκριμένων φυσικών στοιχείων.
- Η χρήση των δασικών πόρων είναι περιορισμένη.
- Υπάρχει μια σαφής μακροπρόθεσμη δέσμευση και ένας ρητός χαρακτηρισμός, ως συγκεκριμένου καθεστώτος προστασίας που καθορίζει μια περιορισμένη περιοχή.
- Δραστηριότητες, που έχουν δυσμενείς επιπτώσεις στα χαρακτηριστικά του τοπίου ή/και σε συγκεκριμένα φυσικά στοιχεία, απαγορεύονται στην προστατευόμενη περιοχή.

MCPFE Κατηγορία 3: Κύριο διαχειριστικό αντικείμενο "προστατευτικές λειτουργίες"

- Η διαχείριση κατευθύνεται προς την προστασία του εδάφους και των ιδιοτήτων του ή της ποσότητας και ποιότητας του νερού ή άλλων λειτουργιών του δασικού οικοσυστήματος ή της υποδομής και των διαχειριζόμενων φυσικών πόρων από τους φυσικούς κινδύνους.
- Τα δάση και άλλες δασικές εκτάσεις υποδεικνύονται ρητά από τα διαχειριστικά σχέδια να εκπληρώσουν τις προστατευτικές τους λειτουργίες.
- Οποιαδήποτε λειτουργία, που έχει δυσμενείς επιπτώσεις στο έδαφος ή στο νερό ή στην ικανότητα προστασίας άλλων λειτουργιών του οικοσυστήματος, της υποδομής και των διαχειριζόμενων φυσικών πόρων από τους φυσικούς κινδύνους, απαγορεύεται στην περιοχή.

Η Liaison Unit δημιούργησε έναν πίνακα (Πίνακας 1) στον οποίο συσχετίζεται το σύστημα ταξινόμησης της MCPFE με το αντίστοιχο της IUCN (Vandekerkhove et al. 2004).

Πίνακας 1. Συσχέτιση των δύο συστημάτων ταξινόμησης (IUCN και MCPFE) (Vandekerkhove et al. 2004)

	MCPFE	IUCN
1. Κύριο διαχειριστικό αντικείμενο: βιοποικιλότητα	1.1. Όχι ενεργή επέμβαση	I
	1.2. Ελάχιστη επέμβαση	II
	1.3. Προστασία μέσω ενεργού διαχείρισης	IV
2. Κύριο διαχειριστικό αντικείμενο: Προστασία τοπίων		III, V, VI
3. Κύριο διαχειριστικό αντικείμενο: Προστατευτικές λειτουργίες		

3. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΔΥΟ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗΣ (IUCN ΚΑΙ MCPFE)

3.1 Γενικά

Η αξιολόγηση της χρησιμότητας, των δυνατοτήτων και των μειονεκτημάτων των δύο συστημάτων ταξινόμησης των προστατευόμενων περιοχών πραγματοποιήθηκε από εμπειρογνώμονες κάθε χώρας. Οι εμπειρογνώμονες κλήθηκαν να μελετήσουν τα συστήματα αυτά ταξινόμησης (ο καθένας από την οπτική γωνία της χώρας του) και να επισημάνουν τα πιθανά προβλήματα, τις δυσκολίες ή τις ανεπάρκειές τους και να διαμορφώσουν προτάσεις για τη βελτίωσή τους (Vandekerkhove et al. 2004).

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της αξιολόγησης, το σύστημα ταξινόμησης της MCPFE φαίνεται να είναι περισσότερο ακριβές, ελαστικό και προσαρμοσμένο στην ευρωπαϊκή κατάσταση σε σχέση με το αντίστοιχο της IUCN (γεγονός αναμενόμενο καθώς το σύστημα αναπτύχθηκε ειδικά για αυτό το λόγο) (Vandekerkhove et al. 2004).

Προκειμένου να παραχθούν αξιόπιστα και συγκρίσιμα στοιχεία, σχετικά με τις προστατευόμενες περιοχές της Ευρώπης, απαιτείται μια περαιτέρω διευκρίνιση των συστημάτων ταξινόμησης. (Vandekerkhove et al. 2004).

3.2 Αξιολόγηση του συστήματος ταξινόμησης της IUCN

3.2.1 Γενικά

Το σύστημα ταξινόμησης της IUCN φαίνεται ότι δημιουργήθηκε για μεγάλης κλίμακας προστατευόμενες περιοχές, σε ηπείρους και χώρες όπου υφίστανται ακόμη μεγάλες εκτάσεις από αδιατάρακτα ή φυσικά τοπία. Το σύστημα αυτό δεν επιτρέπει την ένταξη μικρής κλίμακας προστατευόμενων περιοχών. Μερικές από τις κατηγορίες της IUCN είναι περιορισμένης χρήσης στην Ευρώπη. Ωστόσο, δε διευκρινίζεται ποια ακριβώς πρέπει να είναι η ελάχιστη αυτή έκταση με αποτέλεσμα να δίνει κάθε χώρα τη δική της ερμηνεία (Vandekerkhove et al. 2004)

3.2.2 Αξιολόγηση και προτάσεις βελτίωσης του γενικού ορισμού και των έξι κατηγοριών του συστήματος ταξινόμησης της IUCN

Κατηγορία Ια: Φυσικό απόθεμα απόλυτης προστασίας (Strict nature reserve)

Σύμφωνα με την IUCN, η κατηγορία αυτή απευθύνεται στις μεγάλες και αδιατάρακτες περιοχές, στις οποίες απαγορεύεται κάθε επέμβαση. Η κατηγορία αυτή δε δημιουργήθηκε για την Ευρώπη αλλά για τη Νότια Ασία, τη Βόρεια Αμερική και τη Νότια Αμερική. Το συμπέρασμα είναι ότι καμιά περιοχή της Ευρώπης δεν μπορεί να ενταχθεί σ' αυτήν την κατηγορία, όπως είναι διαμορφωμένη τώρα. Ωστόσο, η IUCN εξετάζει την επέκταση της κατηγορίας αυτής, έτσι ώστε να επιτρέψει την ένταξη των ευρωπαϊκών αποθεμάτων απόλυτης προστασίας. Τα σημεία που πρέπει στην περίπτωση αυτή να διευκρινιστούν είναι

το μέγεθος της περιοχής καθώς και ποιες είναι οι πιθανότητες επέμβασης σ' αυτήν σε περίπτωση διαταραχής (ξέσπασμα πυρκαγιάς, επιδημίες εντόμων κτλ.).

Κατηγορία Ιβ: Αδιατάρακτη περιοχή (Wilderness area)

Η κατηγορία αυτή δημιουργήθηκε, επίσης, έχοντας υπόψη τις μεγάλες, αδιατάρακτες περιοχές της Βορείου Αμερικής και θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί για τα πολύ μεγάλα εθνικά πάρκα των σκανδιναβικών περιοχών.

Κατηγορία ΙΙ: Εθνικό Πάρκο (National Park)

Η IUCN επιβεβαίωσε ότι πολλά Εθνικά Πάρκα της Ευρώπης δεν πληρούν τις προδιαγραφές της κατηγορίας ΙΙ και ότι θα έπρεπε να ενταχθούν στην κατηγορία ΙV. Η κατηγορία αυτή αποκλείει κάθε είδους εκμετάλλευση ή κατάληψη της περιοχής, επιζήμια προς τους σκοπούς χαρακτηρισμού της. Επιτρέπονται όμως στους ντόπιους οι παραδοσιακές δραστηριότητες, όπως το ψάρεμα ή το κυνήγι. Πολύ λίγες περιοχές στην Ευρώπη ανταποκρίνονται στις καθορισμένες απαιτήσεις της κατηγορίας αυτής, εξαιτίας της απαίτησης που υπάρχει για "φυσική κατάσταση" της περιοχής και του αποκλεισμού της ενεργού διαχείρισης για τη διατήρησή της. Τα σημεία που πρέπει να εξεταστούν με προσοχή είναι τα εξής:

- Ο όρος "φυσικός" απαιτεί διευκρίνιση καθώς λίγα μέρη στον κόσμο είναι φυσικά.
- Υπάρχει μια λεπτή διαχωριστική γραμμή μεταξύ των κατηγοριών ΙΙ και ΙV και πρέπει να διευκρινιστεί.
- Επιπλέον, απαιτείται διευκρίνιση σχετικά με αυτό που εννοείται με τη φράση "χρήση πόρων διαβίωσης από τον ντόπιο πληθυσμό".

Κατηγορία ΙΙΙ: Μνημείο της Φύσης (Natural Monument)

Η κατηγορία αυτή είναι η μικρότερη, σε έκταση, κατηγορία στην οποία μπορούν να συμπεριληφθούν τα δέντρα-μνημεία (αν και έχουν περιορισμένη διάρκεια ζωής). Τα τεχνητά μνημεία αποκλείονται από την κατηγορία αυτή, η οποία περιλαμβάνει πνευματικές τοποθεσίες που, παρά τη μικρή τους έκταση, είναι πολύ σημαντικές. Η κατηγορία αυτή δημιουργήθηκε για να προστατεύσει τις περιοχές αυτές και να συμβάλει στην αύξηση της βιοποικιλότητάς τους. Ένα σημείο που πρέπει να διευκρινιστεί είναι αν τα "ημι-φυσικά" χαρακτηριστικά μπορούν να ενταχθούν στη συγκεκριμένη κατηγορία.

Κατηγορία ΙV: Περιοχή διαχείρισης βιοτόπων/ειδών (Habitat/Species management area)

Η κατηγορία αυτή συγγέεται συχνά με την κατηγορία ΙΙ. Οι περισσότερες από τις προστατευόμενες δασικές περιοχές της Ευρώπης συμπεριλαμβάνονται σ' αυτήν την κατηγορία. Πρόκειται πιθανότατα για την πιο σαφή κατηγορία, η οποία όμως υπόκειται σε πολλές τοπικές και εθνικές ερμηνείες. Η διαχείριση των περιοχών της κατηγορίας αυτής

μπορεί να είναι πολυλειτουργική, το κύριο όμως αντικείμενο είναι η βιοποικιλότητα. Το εύρος της είναι αρκετά μεγάλο, έτσι ώστε μπορεί ουσιαστικά να συμπεριλάβει όλες σχεδόν τις προστατευόμενες περιοχές πολλών Ευρωπαϊκών χωρών, "από περιοχές ελάχιστης επέμβασης" μέχρι εκείνες στις οποίες ασκείται ενεργός διαχείριση με οικονομικά οφέλη. Οι έννοιες που πρέπει να διευκρινιστούν είναι εκείνες της εξαγωγής πρώτων υλών και της εκμετάλλευσης της περιοχής.

Κατηγορία V: Προστατευόμενο τοπίο (Protected Landscape)

Η σύγχυση στην κατηγορία V προκαλείται ήδη από τον ορισμό της, ο οποίος έρχεται σε αντίθεση με το γενικό ορισμό της IUCN. Ο ορισμός της κατηγορίας αυτής αναφέρει "μια περιοχή η οποία διαχειρίζεται κυρίως για την προστασία του τοπίου ή για αναψυχή". Ο γενικότερος ορισμός αναφέρει αντίθετα ότι η περιοχή πρέπει "να είναι ειδικά αφιερωμένη στην προστασία και τη διατήρηση της βιοποικιλότητας". Ποια είναι επομένως η κύρια λειτουργία: η βιοποικιλότητα ή η προστασία του τοπίου; Προκειμένου να αποφευχθεί αυτή η αντίφαση, είναι ουσιαστικό να τονιστεί ότι πράγματι μια περιοχή της κατηγορίας V προστατεύεται με κύριο στόχο τη διατήρηση της βιοποικιλότητας και ότι ο μόνος τρόπος για να πραγματοποιηθεί ο στόχος αυτός είναι μέσω της προστασίας της τρέχουσας διαμόρφωσης του τοπίου.

Κατηγορία VI: Περιοχή διαχειριζόμενων φυσικών πόρων (Managed Resource Protected Area)

Η κατηγορία αυτή δε σχεδιάστηκε για την Ευρώπη αλλά για τις χώρες της λεκάνης του Αμαζονίου, του Κονγκό κτλ. Η ζωνοποίηση είναι εξαιρετικά σημαντική στις περιοχές αυτές. Η κατηγορία αναγνωρίζει τη σημασία των πολιτιστικών και κοινωνικών αξιών και επιτρέπει τη διατήρηση των ντόπιων κοινοτήτων. Όλοι οι εκπρόσωποι, όμως, αναφέρουν ως προβληματική την κατηγορία αυτή. Είναι απολύτως ασαφές το τι είδους περιοχές μπορεί να περιλαμβάνει, όπως και το πόσο αυστηρά πρέπει να ερμηνευτεί η απαίτηση για "φυσικά τοπία", δεδομένου ότι δεν υπάρχει ουσιαστικά κανένα "φυσικό τοπίο" που να έχει απομείνει στην Ευρώπη. Η κατηγορία απαιτεί επιπλέον τα 2/3 τουλάχιστον της περιοχής να είναι σε "φυσική κατάσταση", χωρίς όμως να αποσαφηνίζεται πλήρως η ακριβής έννοια της φράσης αυτής. Οι εκπρόσωποι προτείνουν να ξεκαθαριστεί πλήρως η κατηγορία αυτή, διαφορετικά θα παρερμηνευθεί και δε θα μπορεί να παρέχει αξιόπιστα και συγκρίσιμα στοιχεία.

3.3 Αξιολόγηση του συστήματος ταξινόμησης της MCPFE

3.3.1 Γενικά

Το σύστημα ταξινόμησης της MCPFE, όπως αναφέρθηκε και προηγουμένως, είναι περισσότερο αποδεκτό από τους αντιπροσώπους των διαφόρων χωρών για την ταξινόμηση

των προστατευόμενων περιοχών, καθώς είναι καλύτερα προσαρμοσμένο στην ευρωπαϊκή κατάσταση. Οι περισσότεροι εκπρόσωποι δήλωσαν ότι οι κατηγορίες της MCPFE κάλυψαν με ένα πληρέστερο και πιο ισορροπημένο τρόπο τα διαφορετικά καθεστάτα προστασίας των χωρών τους. Ήταν ευκολότερο γι' αυτούς να αποδώσουν τις διαφορετικές εθνικές κατηγορίες προστασίας στις κατηγορίες της MCPFE (Vandekerkhove et al. 2004).

Αν και λίγες χώρες ανέφεραν στοιχεία για όλες τις κατηγορίες, οι περισσότερες από αυτές αντιπροσωπεύονται σε αρκετά μεγάλο αριθμό χωρών. Η κατηγορία 1.1 ήταν η πιο προβληματική: παρόλο που πολλές χώρες ανέφεραν στοιχεία για την κατηγορία αυτή, η εμφάνιση της στην Ευρώπη είναι σπάνια, αν φυσικά ερμηνευτεί με μεγάλη ακρίβεια (Vandekerkhove et al. 2004).

Όπως και στο σύστημα ταξινόμησης της IUCN έτσι και σ' αυτό, οι διαφορές στην ερμηνεία μπορεί να οδηγήσουν σε τελείως διαφορετικά στοιχεία. Απαιτείται λοιπόν, επιπλέον διευκρίνιση των διαφόρων κατηγοριών όπως και μια εναρμόνιση των αναφερόμενων στοιχείων προκειμένου να καταστούν συγκρίσιμα (Vandekerkhove et al. 2004).

3.3.2 Αξιολόγηση και προτάσεις βελτίωσης των κατηγοριών του συστήματος ταξινόμησης της MCPFE

MCPFE 1: Κύριο διαχειριστικό αντικείμενο "βιοποικιλότητα"

Είναι απαραίτητο να δηλωθεί ότι ο διαχειριστικός στόχος είναι η προστασία της βιοποικιλότητας αλλά όχι απαραίτητα η αύξησή της. Η βιοποικιλότητα δεν πρέπει να περιλαμβάνει μόνο την προστασία των ειδών και των οικοσυστημάτων αλλά και των φυσικών διαδικασιών.

MCPFE 1.1: Όχι ενεργή επέμβαση

Σύμφωνα με τους εκπροσώπους, καμία απολύτως περιοχή της Ευρώπης δεν εντάσσεται σ' αυτήν την κατηγορία, εάν αυτή ερμηνευτεί με απόλυτη ακρίβεια.

Η κατηγορία 1.1 επικεντρώνεται σε μια πτυχή της βιοποικιλότητας που είναι οι φυσικές διαδικασίες. Το κύριο αντικείμενο στην κατηγορία αυτή είναι η προστασία των φυσικών διαδικασιών σε όλη τους την έκταση. Αυτό σημαίνει ότι απαγορεύονται οι οποιοσδήποτε επεμβάσεις, ακόμη και αν αυτό προκαλέσει τη μείωση του αριθμού ορισμένων ειδών ή βιοτόπων.

Παραδείγματα επιτρεπόμενων δραστηριοτήτων:

- Μη επιζήμια επιστημονική έρευνα: η επιστημονική έρευνα δε θα πρέπει να επεμβαίνει στις φυσικές διαδικασίες ή να τις παρεμποδίζει (απαγορεύεται η κοπή δένδρων αλλά όχι και η καταγραφή εντόμων ή η λήψη δειγμάτων εδάφους).

- Η είσοδος στο κοινό είναι περιορισμένη και είναι ανάλογη με τα τοπικά καθεστώτα πρόσβασης των διαφόρων χωρών.

Παραδείγματα δραστηριοτήτων που δε συμφωνούν με τους διαχειριστικούς στόχους της περιοχής και κατά συνέπεια δεν πρέπει να επιτραπούν:

- Επεμβάσεις αποκατάστασης σε περίπτωση ζημιών από βιοτικούς παράγοντες.
- Μεγάλες δημόσιες εκδηλώσεις.

Εξαιρούμενες επεμβάσεις:

Επεμβάσεις μέσα στην περιοχή επιτρέπονται μόνο για να αποτρέψουν σημαντικές καταστροφές που απειλούν τις ανθρώπινες ζωές, εφόσον οι καταστροφές αυτές δε γίνεται να αποτραπούν με επεμβάσεις εκτός της προστατευόμενης περιοχής.

Παραδείγματα περιοχών που ανήκουν σ' αυτήν την κατηγορία: Δασικά αποθέματα Σλοβενίας, Φυσικά αποθέματα Φινλανδίας, Παρθένο δάσος Παρανεστίου Δράμας (Vandekerkhove et al. 2004).

MCPFE 1.2: Ελάχιστη επέμβαση

Η κατηγορία 1.2 επικεντρώνεται, επίσης, στις φυσικές διαδικασίες. Η μόνη διαφορά με την προηγούμενη κατηγορία είναι ότι στις περιοχές της κατηγορίας αυτής επιτρέπονται οι επεμβάσεις και έτσι το βασικό αντικείμενο είναι η προστασία των φυσικών διαδικασιών, όχι όμως απαραίτητως σε όλη τους την έκταση.

Αυτό σημαίνει ότι επιτρέπεται να πραγματοποιηθούν επεμβάσεις προκειμένου να μετριαστούν οι αρνητικές επιρροές που οφείλονται σε, εκτός της προστατευόμενης περιοχής, παράγοντες και οι οποίες μπορούν να διαταράξουν την ισορροπία του οικοσυστήματος.

Παραδείγματα επιτρεπόμενων δραστηριοτήτων:

Έλεγχος οπληφόρων θηλαστικών.

- Περίφραξη των οπληφόρων θηλαστικών εκτός της προστατευόμενης περιοχής.
- Επιλογή των οπληφόρων προκειμένου να διατηρηθεί ο πληθυσμός τους σε ισορροπία με το οικοσύστημα.

Παραδείγματα απαγορευμένων δραστηριοτήτων:

- Καθιερωμένες πρακτικές στη διαχείριση του κυνηγιού, όπως σίτιση ζώων κτλ.
- Κυνηγητικές πρακτικές που διαταράσσουν τη δυναμική της φύσης.
- Απομάκρυνση νέων εισροών από ξενικά είδη. Η επέμβαση επιτρέπεται σε περίπτωση που εισέλθουν στην περιοχή ξενικά είδη, τα οποία είναι γνωστό ότι διαταράσσουν τις φυσικές διαδικασίες, όταν αφεθούν ανεξέλεγκτα.
- Απομάκρυνση των φυταρίων των ειδών *Prunus serotina*, *Rhododendron ponticum*, *Quercus rubra*, *Robinia pseudacacia*, *Acer negundo* κτλ.

Η είσοδος στο κοινό επιτρέπεται μόνο, εφόσον δεν επιδρά αρνητικά στους στόχους διαχείρισης.

MCPFE 1.3: Προστασία μέσω ενεργού διαχείρισης

Προκειμένου να καθορισθεί τι ακριβώς πρέπει να περιληφθεί στην κατηγορία αυτή είναι απαραίτητο να ληφθούν υπόψη τα παρακάτω κριτήρια:

1. Το κύριο αντικείμενο είναι η προστασία της βιοποικιλότητας. Το αντικείμενο αυτό πρέπει να δηλωθεί σαφώς, μέσω του καθεστώτος προστασίας της περιοχής: μόνο επίσημα αποθέματα και προστατευόμενες περιοχές πρέπει να περιληφθούν στην κατηγορία αυτή.
2. Περιοχές, στις οποίες εφαρμόζεται μια διαχείριση που μπορεί να θεωρηθεί ως κανονική πολυλειτουργική, πρέπει να αποκλειστούν.

Επιτρεπόμενες δραστηριότητες

- Διαχείριση ή μετασχηματισμός του ορόφου των δένδρων, σύμφωνα με ένα συγκεκριμένο δασικό ή βλαστητικό τύπο: πρεμνοφυής διαχείριση, μετασχηματισμός φυτειών σε φυσικό δάσος, διατήρηση της ανοικτής δασικής δομής ή της συγκεκριμένης σύνθεσης ειδών κτλ.
- Βόσκηση του δάσους, ως συγκεκριμένη μορφή διαχείρισης των προστατευόμενων περιοχών ή ως δραστηριότητα επιβίωσης σε αρμονία, όμως, πάντα με τους προστατευτικούς σκοπούς. Η βοσκή, ως εμπορική δραστηριότητα, απαγορεύεται ακόμα και όταν βρίσκεται σε αρμονία με τους σκοπούς προστασίας.
- Κοπή και καύση, ως συγκεκριμένο μέτρο για την προστασία των απειλούμενων ειδών. Απαγορεύεται όμως ως μορφή εναλλασσόμενης καλλιέργειας ή "βελτίωσης βοσκοτόπων".
- Το κυνήγι. Σε μερικές χώρες επιτρέπεται μέσα στις περιοχές και σε άλλες όχι.

MCPFE 2: Κύριο διαχειριστικό αντικείμενο "προστασία του τοπίου και συγκεκριμένων φυσικών στοιχείων"

Οι περιοχές της κατηγορίας αυτής πρέπει να διαχειρίζονται με σκοπό την προστασία του τοπίου. Όλες οι άλλες οι λειτουργίες είναι κατώτερες της προστασίας και ανάπτυξης των αισθητικών, κοινωνικοπολιτιστικών ή ιστορικών αξιών του τοπίου, του οποίου το δάσος αποτελεί ουσιαστικό μέρος.

Η ένταξη μιας περιοχής στην κατηγορία αυτή, σύμφωνα με τους εκπροσώπους, γίνεται αν:

- Το δάσος είναι μέρος ενός συγκεκριμένα, ορισμένου, προστατευτικού τοπίου.
- Οι κανονισμοί μέσα σ' αυτό το προστατευόμενο τοπίο συνεπάγονται και σημαντικούς περιορισμούς στη διαχείριση.

MCPFE 3: Κύριο διαχειριστικό αντικείμενο "προστατευτικές λειτουργίες"

Το κύριο διαχειριστικό αντικείμενο είναι οι "προστατευτικές λειτουργίες" των δασών. Η διαχείριση κατευθύνεται προς την προστασία του εδάφους και των ιδιοτήτων του, της ποιότητας και ποσότητας του νερού ή άλλων λειτουργιών του δασικού οικοσυστήματος. Στην τελευταία αυτή κατηγορία συμπεριλαμβάνονται δύο τύποι περιοχών: δάση που προστατεύουν από χιονοστιβάδες και κατολισθήσεις και δάση που προστατεύουν από τη διάβρωση. Μόνο τα νόμιμα οριοθετημένα και επίσημα προστατευτικά δάση μπορούν να περιληφθούν στην κατηγορία αυτή.

THE REGIME OF PROTECTED AREAS IN EUROPEAN AND WORLDWIDE LEVEL

Tsitsoni K. Thekla¹ & Batala G. Eleni¹

1. Aristotle University of Thessaloniki, Faculty of Forestry and Natural Environment, Laboratory of Silviculture, P.O Box 262, 54124-Thessaloniki

Summary

Protected areas constitute a basic element of the strategy for natural environment conservation since they are mark points according to which other types of use of natural resources are evaluated. The protection of various natural ecosystems from any direct and indirect human intervention is required in order to leave nature to develop freely under the effect of biotic and abiotic environment.

In this study two international classification systems of protected areas used up to now in Europe are described in detail: the IUCN classification system which includes 6 categories of protected areas and the MCPFE classification system which constitutes of 3 categories. This study also includes the evaluation of these two systems in order to pinpoint any deficiencies and propose some improvements. According to the results of the evaluation, the MCPFE classification system is more accurate, flexible and adapted to the European environment in comparison to that of IUCN.

Key words: Protected areas, IUCN, MCPFE.

Βιβλιογραφία

Ganatsas, P., Tsitsoni, T., Zagas, T. 2001. Forest Plant diversity in the Aspropotamos site (GR 1440001) of Natura 2000 Network. Proc. of International Conference

- «Ecological Protection of the Planet Earth». June 5-8 2001, Xanthi, Greece Vol.1: 399-408
- Zagas, T., Ganatsas, P., Tsitsoni, T. 2002. Research on the forest habitats in the Olympus national park, Greece. Proc. of VI International Conference «Protection and Restoration of the Environment VI». Skiathos Island 1-9 July 2002. Vol. 1, pp.555-562.
- IUCN, 1994. Guidelines for protected areas management categories, IUCN, Cambridge UK and Gland, Switzerland. 261 pp.
- Phillips A. and Miller K., 2000. Protected Areas. Benefits beyond boundaries. WCPA in Action (www.iucn.org/themes/wcpa/pubs/other).
- Παπαγεωργίου Κ, Κασσιούμης Κ, Τσιακίρης Ρ., 2003. συγκριτική καταγραφή των απόψεων των επισκεπτών στους Εθνικούς Δρυμούς Βίκου-Αώου, Ολύμπου και Πάρνηθας για το βαθμό οργάνωσης, το φορέα διοίκησης και τη χρηματοδότηση της διαχείρισής τους. Πρακτικά 11^{ου} Πανελληνίου Δασολογικού Συνεδρίου. «Δασική Πολιτική-Πρεμνοφυή Δάση-Προστασία Φυσικού Περιβάλλοντος». Αρχαία Ολυμπία, 30 Σεπτεμβρίου-3 Οκτωβρίου 2003. Σελ. 696-704.
- Tsitsoni, T., Zagas, T., Ganatsas, P. 2002. Plant diversity and Nature Conservation in Koziakas Natura 2000 (Network) Site, Central Greece. Proc.of VI International Conference «Protection and Restoration of the Environment VI». Skiathos island 1-9 July 2002. Vol. 1, pp. 609-616.
- Vandekerkhove K., Parviainen J. et al., 2004. Cost Action E27. Protected forest areas in Europe – Working Group 2: «Harmonization and improvement of information on European Protected Forest Areas – international dimension». Discussion paper: international classification and reporting on Protected Forest Areas. Scientific analysis and elements for improvement.
- www.brainencyclopedia.com., 2005. Protected Area.
- www.iucn.org., 1995. The world conservation union.
- www.mcpfe.com., 2005. Ministerial conference on the protection of forests in Europe. Liaison Unit Warsaw.
- www.wcmc.org, 2005. Definition of a Protected Area. IUCN Protected Areas Management Categories. 1996 Global Protected Areas Summary Statistics.
- Χατζηστάθης Α. και Ζάγκας Θ., 1996. Προστατευόμενες περιοχές και αειφορική ανάπτυξη. Προσέγγιση των προβλημάτων του Εθνικού Δρυμού Αίνου. Επιστημονική Επετηρίδα του Τμήματος Δασολογίας και Φυσικού Περιβάλλοντος. Τόμος ΛΘ/2:505-516.

